

NOVEMU KULTURNEMU DELOVANJU NAPROTI!

Govor na proslavi 50-letnice SKA

DR. KATICA CUKJATI

Bilo je pred desetimi leti, v septembru 1994, ko smo v Ljubljani v Cankarjevem domu praznovali štiridesetletnico ustanovitve Slovenske kulturne akcije. Slavlje in prireditve so bile kvalitetne in bogate. Ob jubileju štiridesetletnice je na nek način naša organizacija doživela svojo apoteozo. Prav ob tistem času, kot da bi bil ta dogodek voden in zaznamovan po skrivnosti roki, je Slovenska kulturna akcija doživljala in se razvijala v polnem, razbohotenem, dinamičnem kulturnem življenju. Slovenska kulturna akcija je doživela cilj, ki so si ga umislili njeni ustanovitelji. Prvikrat se je lahko javno predstavila pred domovinsko publiko v novi demokratični Sloveniji in lahko prikazala slovenskemu svetu svoje plodovito in ustvarjalno delo, ki ga je skozi štiridesetletni eksil vršila v svobodnem svetu.

Zbornik, ki smo ga izdali ob tistem jubileju, je prikazal bralcem, poleg bogate kronike naše organizacijske zgodovine, število člankov in spominov tistih prvih intelektualnih velikanov, ki so ustanovili Slovensko kulturno akcijo ali pa so se njej pridružili v prvih letih delovanja. Bili so umetniki, intelektualci in znanstveniki iz najrazličnejših področij. Bili so Kihoti v svojem drznem načrtu. Kot je ob štiridesetletnici zapisal v uvodnih mislih arh. Marijan Eiletz, da se je Slovenska kulturna akcija rodila "razpeta med lepoto in tragiko preteklosti in med upanjem na jutri".

Z občudovanjem, hvaležnostjo in včasih celo nostalgijo se spominjamo intelektualnih osebnosti, ki so postavile temelje naši organizaciji. Bili so prepričani, da je njihovo kulturno delo, daleč od ljubljene domovine Slovenije, posledica ustvarjalnega nagona, ki so ga primerjali z lipo, kot je to opisal lepo eden od ustanoviteljev naše organizacije: „Lipa cvete iz življenjske sle, ker je to v njeni naravi, ker je to vsebina in smisel njenega življenja, iz samega čistega življenjskega razkošja. Za lipo je cveteti isto kot živeti.“ Ta Zbornik ob zlatem jubileju je nadaljevanje prejšnjega, od katerega je poteklo deset let. Deset let življenja v osebnem in tudi v organizacijskem življenju lahko predstavlja velike ali nepričakovane spremembe.

Petdesetletnica Slovenske kulturne akcije pomeni nek mejnik. Ob tem zlatem jubileju, ko se oziramo na opravljeno delo, smo kljub težavam in osipu sodelavcev lahko ponosni. Istočasno pa nam ta jubilej narekuje, da pogledamo ne samo na minulo obdobje, ampak tudi na sedanjost in na prihodnost naše kulturne ustanove.

V novih okoliščinah, ob spremembi slovenske emigracijske realnosti za Slovensko kulturno akcijo in za nje prihodnost, je bistvene važnosti nadaljevati s cilji, ki so jih zastavili tisti slovenski zaljubljeni Parnasa, domovine in svobode. Ko so slovenski intelektualni pionirji ustvarili našo organizacijo, so si zastavili kot njen namen: spodbujanje delovanja kulturnih ustvarjalcev; posredovanje slovenskih in splošno kulturnih vrednot; širitev in uveljavitev slovenske kulture v svetu in pospeševanje stikov z domovinskimi in drugorodnimi kulturami.

Cilji Slovenske kulturne akcije so isti, spremenila pa se je deloma sestava njenih članov, nekateri načini delovanja in nastale so nove oblike kulturnih večerov. Slovenska kulturna akcija še živi, ustvarja in se bori sredi valov modernih in drugačnih časov, pa seveda bioloških in ekonomskih pogojenosti.

Imamo lepo število novih mladih članov, rojenih na argentinskih tleh iz naše druge ali celo tretje generacije, katerih življenje poteka z utripom slovenske tradicije in poslanstva, ki so ju posredovali naši predniki kot dragoceno dediščino, ki jo tudi z navdihom čustvene latinske duše. Nekateri mladi člani pa so se vrnili h koreninam - v

Nad. na 2. str.

Zvonovi ljubljanskih cerkva so v ponedeljek, 25. oktobra 2004, opoldne, slovesno naznanili, da je sveti oče papež Janez Pavel II. dosedanjega ljubljanskega pomožnega škofa msgr. Alojza Urana imenoval za ljubljanskega nadškofa in metropolita.

Ljubljanski nadškofijski sedež je bil izprazen z imenovanjem in odhodom nadškofa dr. Franca Rodeta, 21. aprila 2004, v Rim, za prefekta Kongregacije za ustanove posvečene in skupnosti apostolskega življenja. Imenovanje novega nadpastirja so od tedaj nestrpnost pričakovali slovenski verniki, zanimanje pa je kazala tudi nekatoliška javnost in tudi oblast v Sloveniji.

V kanonično posest bo msgr. Alojz Uran nadškofijo prevzel s slovesno umestitvijo, ki bo predvidoma v nedeljo, 5. decembra, ob 16. uri v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja. Do tedaj bo nadškofijo vodil dosednji nadškofijski upravitelj, ljubljanski pomožni škof Andrej Glavan.

ŽIVLJENJEPIŠ NADPASTIRJA

Msgr. Alojz Uran se je rodil 22. januarja 1945 v Spodnjih Gamelnah v župniji Šmartno pod Šmarno Goro v kmečki družini kot zadnji od treh otrok. Maturiral je leta 1964 na bežigradski gimnaziji. Po študiju na Teološki fakulteti v Ljubljani ga je nadškof Jožef Pogačnik na praznik apostolov sv. Petra in Pavla 29. junija 1970, posvetil v duhovnika. Novo mašo je imel 12. julija 1970 v domači župniji Šmartno pod Šmarno Goro.

Svojo prvo duhovniško službo je kot stolni vikar (kaplan) nastopil v stolni župniji sv. Nikolaja v Ljubljani, kjer je ostal do leta 1973. Od leta 1973 do 1977 je bil na študiju v Rimu. Na katehetskem institutu pedagoške fakultete Papeške salezijske univerze je opravil katehetsko pedagoško specializacijo in leta 1977 študij zaključil z magistriranjem o katehezi odraslih. Po vrnitvi v Ljubljano je istega leta postal rektor malega semenišča pri sv. Petru v Ljubljani. Leta 1980 je bil imenovan za župnika velike župnije Ljubljana - Šentvid in jo opravljal vse do škofovskega imenovanja. To so bila leta intenzivnega in zelo uspešnega pastoralnega dela, ko se je seznanil s problemi sodobne pastorale. Poleg tega je bil od leta 1981 prodekan zahodnega dela ljubljanske dekanije in pozneje dekan nanovo ustanovljene dekanije Ljubljana - Šentvid.

Dne 16. decembra 1992, ga je sveti oče papež Janez Pavel II. imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa. 31. decembra 1992 je bil imenovan za kanonika in dekana stolnega kapitlja ter za arhidiakona prvega arhidiakonata. Na praznik Gospodovega razglasenja 6. januarja 1993, ga je v škofa v Rimu posvetil Janez Pavel II. Ob posvečenju si je za škofovsko geslo izbral geslo: „Da, Oče“.

Msgr. Alojz Uran je 34. rezidencialni škof ljubljanske nadškofije in četrti metropolit po obnovi ljubljanske metropolije leta

Msgr. Alojz Uran ljublanski nadškof in metropolit

1969 ali peti metropolit v zgodovini ljubljanske (nad)škofije.

Bil je član Škofijskega in Medškofijskega katehetskega sveta, član in voditelj komisije za duhovne poklice ter predavatelj na Teološko-pastoralni šoli, ki deluje v okviru Teološke fakultete v Ljubljani, v Novem mestu, v Kopru in v Novi Gorici. Bil je tudi voditelj Škofijskega odbora za duhovne poklice in odgovoren za duhovne poklice pri Slovenski škofovski konferenci. Leta 1996 je pripravil in koordiniral prvi papežev obisk v Sloveniji. Od leta 2000 je delegat SSK za pastoralno med Slovinci po svetu. Njegovo dobroto, skrb in prijaznost poznamo tudi argentinski Slovinci, saj nas je dvakrat obiskal, opravljal svoje pastirstvo med nami in birmal naše otroke.

Skoraj enajst let je ob številnih birmah in slovesnostih ter na pastoralnih obiskih dobro spoznal župnije v

nadškofiji. V župnije je vedno prinašal vedrino in utrjeval vernike v veri in v trdnem upanju v zmago dobrote in pravičnosti.

ČESTITKE IN ŽELJE

Sedanji nadškofijski upravitelj, škof Andrej Glavan, je novemu nadškofu takole čestital: „Iskrene čestitke, dragi Lojze, naj te spremlja Božji blagoslov na izredno težki in odgovorni nalogi.“

Zatem je škof Glavan prebral tudi voščilo prejšnjega nadškofa, prefekta Franca Rodeta. „Spoštovani gospod nadškof, dovolite, da vam kot svojemu nasledniku med prvimi čestitkam za pomembno imenovanje in odgovorno službo v Ljubljanski nadškofiji. Večnega pastirja, ki svoje črede nikoli ne zapusti prosim, naj vam nakloni obilo milosti pri opravljanju pastirske službe. In bogato blagoslovja vaše delo v prid božjega ljudstva. Naj vas vedno in povsod spremlja varstvo Device in Matere Marije,“ je v sporočilu zapisal Rode.

Predsednik republike Janez Drnovšek je ob imenovanju Alojza Urana za ljubljanskega nadškofa in metropolita izrazil zadovoljstvo, da je na to odgovorno mesto imenovana oseba, ki izjemno dobro razume in pozna versko življenje v Sloveniji, med Slovinci v zamejstvu in v izseljenstvu. V čestitki je poudaril, da pričakuje ustvarjalni dialog o vseh aktualnih vprašanjih življenja in delovanja vernikov v Sloveniji, ter se zavzel za skupne napore, ki naj utrdijo razumevanje, dialog in splošno dobro državljanov in države Slovenije, so sporočili iz urada predsednika republike.

Haider o koroških Slovencih

Koroški deželni glavar Joerg Haider je izjavil, da so koroški Slovenci „najbolj zaščiteni manjšina v vsej Evropi“.

V sobotnem govoru na univerzi v Celovcu je tudi pozval Evropsko unijo, naj premisli o tem in naj prevzame več zunanje politične odgovornosti.

Sosedstvo in sosedska politika ne pomeni, da v prihodnosti ne bo več meja oziroma da bo vladala odprtost, kot da meja ne bi bilo. Spoštovanje meja je pomembno, s tem se doseže tudi spoštovanje drugih, hkrati pa to tudi krepi lastno identiteto, je poudaril Haider. Kot je dodal, se je Koroška vedno imela za „most do sosed“ in se zavzemala za dvostransko sodelovanje s sosedami. Pa vendar je pomembno, da so bregovi obeh strani utrjeni in da dialog ni enostranski, je še poudaril koroški deželni glavar.

Haider je znova kritiziral tudi slovenski zakon o javni rabi slovenščine, ki naj bi bil naravnost „rigorozen“. Prav tako Slovenija na eni strani koroško manjšinsko politiko kritizira, medtem ko na drugi strani sama ne priznava in ne podpira nemško govorečih „Staroavstrijcev“ na svojem ozemlju. Povsem drugače je po Haiderjevem mnenju na Hrvaškem, kjer Staroavstrijci uživajo tudi podporo države.

Haider od EU zato zahteva, da naj ne bo več peto kolo na ameriškem vozu. Veliko ljudi namreč po njegovem mnenju dvomi v učinkovitost in notranjo krepitve EU kot skupnosti. Evropa je namreč po njegovem mnenju „ekonomski velikan, a politični palček“ in se obnaša kot „vazal ameriške politike“.

GLEJ...

PRAZNOVANJE
ZLATEGA JUBILEJA SKA 2
50-LETNICA
ZADNJE VSELITVE 3

DOLGA POT DO VLADE 3
MATERINSKI VENEC 4
SLOVENSKA POTICA 4

50 LET SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Zlati jubilej naše kulture

V soboto, 16. oktobra, je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu praznovala svoj zlati jubilej. V najtežjih časih življenja v novi svet se je v februarju 1954 skupina višjih slovenskih izobražencev in umetnostnih ter znanstvenih delavcev povezala v kulturno gibanje. Težko je oceniti po-

predstave, predavanja ... Revija Medobseje tudi izhaja nepretrgoma teh petdeset let in je trenutno edina redna kulturna publikacija, tiskana izven slovenskega etničnega ozemlja.

Ni čudno, da je odbor želel dostojno praznovati to obletnico. Srečanje je bilo napovedano v Slo-

venski hiši v Buenos Airesu, kjer ima Akcija svoj sedež in kjer je potekalo večino delovanja ustanove. Ob 19. je bila najprej v cerkvi Marije Pomagaj zahvalna maša, ki sta jo darovala dva člana ustanove, delegat prelat dr. Jure Rode in dr. Mirko Gogala. V cerkvenem nagovoru je dr. Rode govoril o kulturi in vzpodbujal k nadaljnjemu ustvarjalnemu delu.

Nato se je slavje preselilo v veliko dvorano Slovenske hiše, ki je bila za

to priložnost lepo okrašena. Na proslavo se je zbralo res izredno število rojakov. Posamezne dele večera je napovedoval član odbora, arh. Jure Vombergar, ki je uvodoma izrekel dobrodošlico gostom, med katerimi so se nahajali veleposlanik Republike Slovenije v Argentini, magister Bojan Grobovšek z gospo, častni konzul Herman Zupan in gospa, predsednik krovnega društva Zedinjena Slovenija, Lojze Rezelj z gospo, ter zastopniki domov in organizacij. Prisoten je bil tudi prof. Alojzij Geržinič, ki je eden izmed ustanovnih članov SKA; drugi od še živčih je Zorko Simčič, ki pa sedaj za stalno živi v Sloveniji.

Za tem je napovedovalec povabil pred mikrofonom predsednico Slovenske kulturne ak-

cije, dr. Katico Cukjati. Njen nagovor prinašamo na uvodnem mestu v tej številki našega lista.

Zatem je arh. Vombergar prebral vrsto pozdravnih pisem raznih osebnosti, med katerimi so bili Direktorica Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranke Šturm Kocjan, Marko Fink, Lučka Kralj Jerman, Bernarda in Veronika Fink, dr. Stane Žužek in gospa. Pozdravno pismo

V nadaljevanju je bila predvajana video-predstava portretov ustanoviteljev SKA in nekaterih članov. Video je pripravil Marko Vombergar.

Pavči Maček Eiletz pa je za tem recitiral esej Franceta Papeža, ki govori o izseljenski ustvarjalni usodi.

Sledil je koncert Mešanega pevskega zbora San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar, ki je tudi članica SKA. Zbor je z že priznanim odličnostjo zapel Gallusovo „Heroes pugnate viri“, zatem pa slovenske „Dečle, to mi povej“ (Vasilij Mirk), „Dajte, dajte“ (Aldo Kumar), „Na tujih tleh“ (Anton Funtek) in za konec „Slovenska dežela“ (Benjamin Ipavec). Občinstvo je zbor nagradilo s toplim in prisrčnim ploskanjem.

Predsednica SKA dr. Katica Cukjati

je nato izročila posebna priznanja ob zlatem jubileju. Spominsko plaketo je naprej podelila prisotnemu ustanovnemu članu, prof. Alojziju Geržiniču, nato pa še Mileni Ahčin, Marijanu Eiletzu, Andrejki Dolinar

Hrovat, dr. Mirku Gogali, Lojze Rezelj, Vinku Rodetu in Juretu Vombergarju. Tine Debeljak ml., ki je bil tudi odlikovan, se iz zdravstvenih razlogov prireditve ni mogel udeležiti.

S tem je bil zaključen uradni del praznovanja. Omeniti moramo likovno razstavo, ki je dajala slovesnosti mogočen okvir. Ob stenah dvorane so vsak po eno delo razstavili sedanji člani SKA. Lahko smo občudovali dela tudi nekaterih nekdanjih, že pokojnih. Kar dvajset umetnikov smo našli. Njih imena: France Ahčin, Zalka Arnshek, Ivan Bukovec, Andrejka Dolinar, Marjetka Dolinar, France Gorše, Cecilija Grbec, Marjan Grum, Helena Klemenc, Tone Kržišnik, Andrej Makek, Tilka Močnik, Adriana Omahna, Bara Remec, Karla Skvarča, Veronika Šparhagl, Milan Volovšek, Marko Vombergar, Branko Zavrtanik in Irena Žužek. Razstavo sta uredila Andrejka Dolinar Hrovat in Tone Kržišnik.

V prostoru pred dvorano pa so bile so na ogled številne knjige, ki jih je izdala ustanova. Na razpolago je bil za nakup tudi jubilejni Zbornik in nekaj zadnjih številk kulturne revije Medobseje. K Zborniku se bomo vrnili ob drugi priložnosti s potrebnim knjižnim opisom.

Prisotni so bili nato povabljeni v prostore v prvem nadstropju Slovenske hiše, kjer je ob čaši vina potekalo prijateljsko srečanje. Pogovor se je raztegnil v pozne ure in ni manjkalo debate o nadaljnjem delu in načrtov za novo obdobje, ki se odpira Slovenski kulturni akciji po zlatem jubileju.

e.t.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONA MIZERIT

Teden je potekel med dobrimi novicami na gospodarskem področju, rešitvijo ugrabljenih Patricije Nine, ki so jo že tri tedne pogrešali in napovedjo sprememb v planih socialne podpore. Vsa tri področja so ključna v sedanjem stanju države.

Gospodarstvo. Številke, ki jih suče vlada zadnje tedne, navdajajo z optimizmom razne kroge argentinskega javnega življenja. Najbolj razveseljivo je, da je v zadnjih dvanajstih mesecih industrijska dejavnost zrastle za 10,7%. Temelj tega napredka je bila vsekar avtomobilska industrija (+54%) in gradbeni sektor (+19,6%). Prav tako lepo napreduje področje storitev in tudi transport. To je povzročilo, da je skupno gospodarstvo v mesecu avgustu naraslo za 8,8%, če ga primerjamo z istim mesecem lanskega leta. Statistike sedaj kažejo, da se to napredovanje pozna tudi na področju zaposlenosti, v plačah in v količini delovnih ur. Gospodarsko vodstvo predvideva, da se bo prihodnje leto produktivni zagon obdržal. Za 2005 upajo, da bo notranja bruto proizvodnja dosegla vsaj 5%, kar je gotovo izredna številka če upoštevamo, da svetovni položaj na splošno ni ugoden. Vse to je bila podlaga, da je predsednik Kirchner kot na volilni kampanji napovedal, da „bodo prihodnji časi boljši, z več dela za vse“.

Varnost. To je druga velika skrb argentinskega prebivalstva. Ne moremo si predstavljati človeka, pa naj živi v prestolnici ali v katerem koli kraju v notranjosti dežele, ki ne bi vsak dan s skrbjo stopil na ulico in se vprašal, če se bo zdrav in čil vrnil domov. Zato je res pozitivno odjeknilo v družbi, ko je policiji uspelo rešiti ugrabljenega Patricio Nine. Več kot tri tedne so jo že pogrešali in zlikovci so za njeno svobodo zahtevali milijon in pol dolarjev. Tega pa družina, čeprav bogata, ni bila zmožna spraviti skupaj. Vendar za vlado, zlasti za provincijsko, je bilo ključno, da se ta primer pozitivno reši. Varnostna struktura ne bi prenesla še enega sunka, če bi ugrabljenega mater doletela zla usoda. S srečnim razpletom policijskega posega, v katerem so tudi ubili dva izmed ugrabiteljev, je vlada dosegla premor. A to še ne pomeni rešitve problema. Tatvine se vrstijo druga za drugo in manjših ugrabitvev, zlasti kratkoročnih (secuestro expres) dnevno ne manjka. Konkretno je le upanje, da je vlada sklenila nastopiti resno na tem področju, narediti konec policijski korupciji in vztrajno, čeprav počasi, stvari popeljati na pravo pot.

Najprej matere. Sedaj

je vlada tudi napovedala, da bo počasi spremenila sistema socialnih podpor. Spomnimo se, da je Cerkev pred kratkim predlagala to spremembo v prid materam s številnimi otroki. Tedaj je vlada pokazala neke vrste brezbriznost do te iniciative, ki pa so jo podprli razni krogi družbe in je žela tudi odobravanje opozicije. Kaj je privedlo vlado do spremembe zadržanja? Morda izjave bivšega predsednika Duhaldeja, ki je pred dnevi javno izrazil mnenje, da bi bilo treba način socialne podpore spremeniti. Vodja buenosaireskega peronizma se dobro zaveda, da ugled vlade pri srednjem sloju zelo trpi zaradi teh socialnih planov. Prav tako lahko škodi korupcija, ki je z podelitvami teh planov povezana. Bližajo se namreč volitve...

Enotni ali edini? Te dni je predsednik podpisal volilni dekret in ga v potrditev poslal v parlament. Besedilo predvideva, da bi bile volitve za delno obnovo parlamenta 25. oktobra 2005, in sicer istočasno v vseh provinciah. To je bila ena izmed neštetiht zahtev skupin, ki se borijo za večjo prozornost argentinske politike. Navada, da je vsaka provinca oklicala volitve kadar se je guvernerju zazdelo, ali mu je za njegove interese bolj koristilo, je pripeljala do neverjetnih zlorab. Ni pa še nobene novosti kar se tiče volitev vodstva v strankah. Na tem področju pa je prišlo do zanimivega premika. Omenili smo že volitve novih mandatov v peronistični stranki v provinci Buenos Aires. Nastopila naj bi ena sama lista, na kateri bi bili kandidati vseh struj in skupin, tako imenovana „lista enotnosti“. Ko pa je prišlo do objave liste, se je pokazalo, da je strankina struktura, ki jo obvlada Duhalde, prodrla skoraj izključno z lastnimi kandidati. Prah je bilo mnogo, jeze še več, a prepozno je bilo, da bi notranja opozicija predstavila svoje kandidate. Očividno je nekdo zamešal besedi „enotna“ in „edina“.

Nevarne višave. Pretekli teden je predsednik doživel že tretjo letalsko nezgodo v svojem mandatu. Dvakrat prej je imel probleme s helikopterjem, ki je enkrat strmoglavil brez hujših posledic, drugič pa ni mogel vzleteti. To pot je prišlo na vrsto predsednikovo letalo „Tango 01“. Pri odletu se je vžgal eden od motorjev, a tudi to pot brez hujših posledic. Pomanjkanje kontrole in popravi, nepravilno nalaganje goriva, korupcija v zvezi z vzdrževanjem; vsemogoče teorije so prišle na dan. Stvarno pa je to, da je predsednikovo življenje bilo že trikrat v nevarnosti - vedno kadar ni stal na trdnih tleh.

men tako dolgega obdobja delovanja neke izseljenske ustanove, posvečene samo kulturnemu delovanju. Težko je celo opisati, kaj čutimo ob tem jubileju slovenske kulturne zmogljivosti več slovenskih izseljenskih generacij na področju razsežne Argentine, ki pa je cvetela na vseh delih sveta in v letih komunistične diktature pronicala tudi v domovino.

Za to priložnost je SKA izdala poseben Zbornik, ki je dopolnilo onemu, ki je izšel ob priložnosti 40-letnice. V uvodu omenja „grmado kulturnih dosežkov, knjig in revij, koncertov in razstav, predavanj in diskusijskih miz.“ Čeprav ni točnih števil, približne ocene govorijo o 30.000 natiskanih straneh, 1.500 do 2.000 likovnih stvaritev, na stotine glasbenih prireditev, skupinskih in solističnih koncertov. Pa gledališke

Novemu kulturnemu...

Nad. s 1. str.

Slovenijo. Tam ustvarjajo na zavirljivi kvalitetni višini na različnih umetniških področjih. Odšli so v Slovenijo z zakladnico spominov iz Argentine in se čutijo tesno povezani z našo organizacijo. Ti mlajši člani Slovenske kulturne akcije nam prikazujejo lepote paletnih barv, melodioznost glasbe in odrske nastope z modernimi tehnikami. Njihovo življenje je razpeto med dvema svetovoma; njihove kreacije in umetniški navdihi so sad dveh kultur: tiste, ki je daleč pod Triglavom in te, ki se razvija pod Andi.

Na literarnem polju pa nastaja neka nova zvrst umetnosti besede, ki odpira novo poglavje slovenske izseljenske literature. Našim članom, rojenim na argentinski tleh, prekipevajo pesniški navdihi in proza v blagovnočnem kastiljskem jeziku. V sodobnem svetu se počasi brišejo etnične in jezikovne ločnice in tako že ni več dvoma, da je tudi tovrstna literatura delo slovenskih avtorjev, kadar njihove stvaritve razodevajo intimno kulturno izkušnjo in privzgojeno slovensko tradicijo.

Po petdesetih letih ustanovitve Slovenske kulturne akcije lahko s ponosom trdimo, da smo ostali zvesti našim ciljem; da smo vzpostavili most med generacijami intelektualnih in umetniških ustvarjalcev; da smo v spodbudo in podporo novim kulturnim talentom in da posredujemo slovenski skupnosti v Argentini in slovenskemu svetu naše sadove.

Pred nami je prihodnost, novi časi, drugačni izzivi in presenetljive možnosti in spremembe.

Ob tem zlatem jubileju Slovenske kulturne akcije gremo s soncem v duši novemu kulturnemu delovanju naproti!

Oh, kako je dolga, dolga pot - do vlade

Ali je že vlada? Ali že imamo predsednika? Tako se sprašujejo (in nas sprašujejo) številni rojaki, ki z zanimanjem sledijo političnim dogodkom v Sloveniji. A prav tam se jim nič ne mudi. Ustavni predpisi predvidevajo določen čas za posamezne postopke.

Ustajena navada je, da predsednik države (Janez Drnovšek - v prejšnji številki nam je tiskarski škrt eno zagodel) poveri za mandatarja vodjo stranke, ki je na volitvah prejela največ glasov. To je Janez Janša, ki ga slovenski mediji imenujejo kot „najverjetnejšega mandatarja“, ker še ni nič gotovega. Vendar so v Slovenski demokrati stranki že pričeli pogovore (in pogajanja) in v prvi vrsti Novi Sloveniji (NSi) in Slovenski ljudski stranki (SLS) predložili osnutek „programskih izhodišč nove koalicijske pogodbe“.

V obeh strankah zaenkrat izhodišča pregledujejo. Predsednik NSi Andrej Bajuk je dejal, da so v osnutku zapisana stališča na podlagi mnenj strank, ki so programsko usklajena, predsednik SLS Janez Podobnik pa je dejal, da je osnutek dober, vendar pa bodo v pogajanjih imeli še nekaj pripomb na izhodišča, zlasti kar se tiče decentralizacije, družinske politike in odnosov s Hrvaško.

Sicer pa ne Bajuk ne Podobnik nista želela o izhodiščih koalicijske pogodbe povedati nič konkretnega.

Napredujejo tudi pogovori s Stranko upokojencev (DeSUS). Celo se zdi, da se niti Združena lista socialnih demokratov (ZLSD) ne bo vnaprej odrekla morebitnemu povabilu najverjetnejšega mandatarja Janeza Janše v vlado.

Gotovo pa je bila nova tedna sestava seja novega Državnega zbora (par-

lamentna) in izvolitev vodstva. Državni zbor se je v petek 22. sestal na ustanovni seji, na kateri je najprej potrdil poslanske mandate. Poslanke in poslanci so zatem izvolili za predsednika državnega zbora poslanca SDS Franceta Cukjati. Zanj je glasovalo 58 poslancev, 28 jih je bilo proti, tri glasovnice pa so bile neveljavne. Volitve so potekale tajno. Te številke vzbujajo upanje, da sestava nove vlade ne bo tako težka, kot nekateri pričakujejo. Zanimiva pa so ostala vodilna mesta: Vasja Klavor (DeSUS) in Sašo Pečet (SNS) sta podpredsednika DZ, Lovro Lončar pa bo generalni sekretar. V uvodnem delu se je parlamentarce nagovoril tudi predsednik države Janez Drnovšek.

V razpravi pred glasovanjem so Cukjati izrecno podporo napovedale poslanske skupine SDS, NSi, SLS in DeSUS. Njegovi kandidaturi pa so nasprotovali poslanci LDS. Cukjati se je po izvolitvi zahvalil za izkazano zaupanje, obenem pa izrazil presenečenje nad visoko podporo.

Po konstituiranju četrtega sklica državnega zbora v samostojni Sloveniji je sedaj na potezi predsednik republike Janez Drnovšek, ki bo moral pred 22. novembrom (v 30 dneh po konstituiranju DZ) poslankam in poslanecem predlagati kandidata za predsednika vlade. Kot najverjetnejši kandidat za mandatarja se omenja Janez Janša, ki bo, če ga bo predsednik republike predlagal, za izvolitev na tajnem glasovanju v državnem zboru moral prejeti zaupanje najmanj 46 poslank in poslancev. Še pred tem pa bo moral novi državni zbor ustanoviti tudi parlamentarna delovna telesa, ki so predpogoj za normalen potek zakonodajnega procesa. **K. K.**

Posvet mladih izseljencev

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pripravlja prvi posvet za mlade iz zamejstva in izseljenstva. Posveta, ki bo od 28. do 31. oktobra potekal v Ljubljani ter na Primorskem, se bo udeležilo 26 mladih iz Italije, Avstrije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore, Makedonije, Nemčije, Švedske, Argentine, Kanade in Avstralije. Namen posveta je spodbuditi delovanje slovenskih mladinskih in študentskih sekcij, klubov ali društev v zamejstvu in izseljenstvu. Tam, kjer takih dejavnosti ni, pa spodbuditi njihovo ustanavljanje ter povezovanje s sorodnimi ustanovami ali skupinami v izseljenstvu, zamejstvu in v Sloveniji.

Mladi se bodo seznanili tudi z možnostmi študija, študijskih izmenjav, praktičnega dela v Sloveniji, spremembami na različnih področjih v zvezi z vstopom Slovenije v Evropsko unijo in različnimi oblikami pomoči, ki jo mladim lahko nudi matična domovina. Na posvetu bodo sodelovale študentske organizacije in druge organizacije univerz v Ljubljani, Mariboru in Kopru, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, pa tudi vladni Urad za mladino, ministrstva za informacijsko družbo, za delo, za šolstvo, za notranje zadeve in vladna služba za evropske zadeve in drugi.

Iz Argentine se bodo srečanja udeležili Dani Kocmur in Martin Selan iz Buenos Airesa, Milena Šmon iz Mendoze in Matjaž Kambič za Bariloche.

SLOVENC V ARGENTINI

50 LET PRIHODA V ARGENTINO

Srečanje „zadnjega vala“

Ko govorimo o vselitvenih tokovih Slovencev v Argentino, omenjamo običajno tri: prvega postavljamo v 19. stoletje, drugega med obe svetovni vojni, tretjega pa med leta 1947 in 1949. Temu tretjemu pritoku pa je treba dodati še „zadnji val“, ki ga beležimo po letu 1953. To so bile večinoma družine beguncev, ki so ločene ostale doma in so se po prvi rahli odjugi komunističnega režima lahko sešle z očetmi v Argentini.

Večkrat je med njimi v zadnjem času že padla beseda o tem, kaj če bi se kdaj vsi ti dobili na kakem srečanju. Ker je letos ravno 50 let, kar jih je prišlo največ, so se domenili, da se srečajo v Slomškovem domu v soboto 25. septembra zvečer. Srečanje je bilo le za te vseljence in njihove može ali žene.

Po zapiskih arh. Jureta Vombergarja, ki je neke vrste neuradni zgodovinar našega vseljevanja, je ta zadnji val sestavljalo okrog 230 oseb iz približno 90 družin, od katerih je živih še okoli 140. Izredno lepo število se jih je zbralo in „kinčo“ Slomškovega doma je bil skoraj premajhen.

Srečanje je začel z nagovorom arh. Vombergar, ki je opisal smisel srečanja.

„Kdo bo vprašal, – je dejal – ali nam je skupnega še kaj drugega, kot omenjena 50-letnica prihoda. Pravzaprav nič transcendentnega, le spomini na otroška leta, ki so bila precej drugačna kot tistih naših vrstnikov, ki so odšli leta 1945 skozi Ljubelj na Koroško ... Naš primer je bil povsem drugačen in je bilo kaj malo o tem napisanega. Edini daljši opis s strani ene od naših mater je napisala ga. Vera Debeljakova in objavila v reviji Duhovno življenje. Z naše strani, se pravi, s strani otrok, pa ni pravzaprav nič napisanega, vsaj meni ni znano, in še čaka nekoga, da bi, gledano z očmi otroka, opisal naše življenje tistih 10 ali več let, ki smo jih prebili v novi, nam sovražni, komunistični Jugoslaviji.“

Naši očetje so odšli maja 1945 za 14 dni, največ en mesec, potem naj bi se vrnil z Angleži... No, s tistim ni bilo nič kot vemo.

Kot rečeno, naši očetje so odšli, mi otroci pa smo ostali sami z materami. Kaj in kako smo potem živeli, bi vsak od nas vedel povedati svojo zgodbo. Naj na hitro podam vsaj nekaj dejstev:

- bili smo otroci tako imenovanih „narodnih izdajalcev“ in kot taki zmerjani, poniževani, šikanirani, diskriminirani na razne načine. Recimo, za nas ni bilo UNRRA paketov. Vsak se je lahko nekaznovano izživil nad nami.

- za naše matere ni bilo službe. Z njimi smo hodili na udarniška dela. Vzeli so nam hiše ali stanovanja, preselili v slabše, največkrat med ljudi z obrobja. Naših hiš nam še danes, po 13 letih demokracije, večinoma niso vrnil, v njih živijo potomci „narodnih herojev“. Po letu 1991 so priredili zakonodajo tako, da štiti njih. Zahteve po vrnitvi in popravni ostalih krivic imenujejo „revanšizem“.

- v šoli smo se učili iz novih učbenikov, ki so imeli na prvih listih celostranske portrete Stalina in Tita. Leta 1948 smo morali strgati iz učbenikov sliko Stalina. (Zanima me, če je v Šolskem muzeju v Ljubljani sploh še ohranjen kak neokrnjen izvod, se pravi, s Stalinovo celostransko fotografijo).

- vsak dan smo morali pred začetkom pouka, na klic: „Za domovino“, zaklicati: „s Titom naprej!“ Spomnim se, da smo nosili za vratom rdeče oz. plave rutice.

- prepevali smo partizanske pesmi, v začetku mnoge, ki so slavile Stalina, rdečearmeje in sovjete. Kot sem opazil na obisku v Sloveniji, se teh nihče več ne spomni; najbrž so jih zakopali v podzvest. Še danes znam zapeti vsaj deset partizanskih pesmi na pamet, drugih deset bi mogel zapeti v pomočjo pesmarice.

- z našimi očetmi smo bili povezani le po pismih. Spomnim se, da so bila imena naslovljencev spremenjena in to v obe smeri in smo le mi vedeli za koga gre. Cenzura je strogo nadzorovala in odpirala vsa pisma.

- kaj se je godilo z našimi materami in kaj okoli nas, smo zvedeli šele pozneje v Argentini. Mame so nas hotele obvarovati pred marsikaterim vedenjem, saj bi otroci hitro kaj izblebetali.

Prišel je trenutek, ko smo zvedeli, da lahko gremo k očetu, legalno, s potnim listom. V Ameriko bomo šli! Pa ni bilo enostavno. Treba je bilo iti v Beograd, potem k zdravniku in spokati vso revščino, kolikor jo je bilo. Z vlakom smo šli do Genove, naprej pa z ladjo.

Prišli smo v Argentino. Večinoma smo se očeta komaj spominjali. Srečanje je bilo seveda zelo veselo in zanimivo, od tam naprej pa ne vedno tako. Pač, 10 let odsotnosti je bilo vmes. Na nek način nas je vse zaznamovalo, nekatere do današnjih dni.

No, od tu naprej je naša zgodba podobna našim vrstnikom, ki so šli skozi begunska taborišča: problemi vživljanja v novi svet, drug jezik, druge navade, druga klima in okolje, itd. Torej, to naj bi bila na kratko naša storija, naša drugačnost oziroma posebnost.

Kar bi rad posebej omenil je to, da smo večinoma ostali zavedni Slovinci, tudi naši otroci; da mnogi sodelujemo v slovenskih organizacijah, šolstvu in sploh kulturnem, verskem in družabnem življenju naše slovenske skupnosti v

Argentini. Hočem poudariti to, ker so nas v začetku nekateri postrani gledali, češ da se nas je treba paziti, da smo neke vrste trojanski konji, nezanesljivi ali celo nevarni tipi.

Ko smo se menili za možen datum za tole srečanje in smo začeli klicati naše nekdanje „sotrpine“, je večina z veseljem sprejela povabilo. Žal marsikateri ne živi v bližini, niti v Velikem Buenos Airesu. Nekateri živijo v Mendozi, Tucumanu, Bariločah, Miramaru ali so se odselili v Kanado, Avstralijo, nekateri v Slovenijo. Za to priložnost sem pripravil seznam tistih, ki so prišli „potem“.

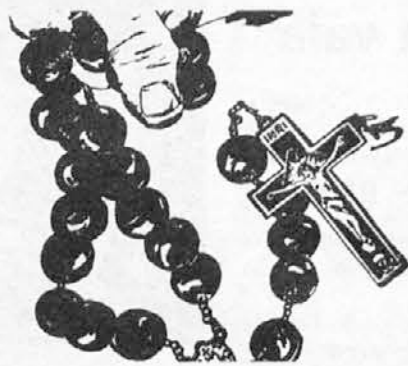
Prav bi bilo, da bi se ob tej priložnosti spomnili predvsem naših mater, ki so nosile težo našega nezavidljivega življenja v Sloveniji po končani vojni in revoluciji. Malo jih je še živih. Le za prste ene roke jih je: mame Godčeva (99 let), Čečeva (98), Mizeritova (88), Erjavčeva (86) in Sladičeva (83).“

Pred jedjo so na povabilo govornika vsi prisotni zmolili očenaš in zdravomarijo za vse mame in očete, sestre in brate, ki bi mogli biti na tem srečanju, a jih ni več med živimi.

Nato je sledil „asado“ (kaj drugega sicer; po petdesetih letih Argentine smo se že vsi akrižirali). Ni manjkalo vnetega pogovora, saj so se mnogi srečali po dolgih, dolgih letih. Tudi petje se je oglasilo, celo tih poizkus, če nam spomin še hrani odmeve „partizanskega“ šolstva, nato pa so narodni napevi prevzeli vse navzoče. Bil je lep večer obujanja že davnih časov, daljne domovine in dolgih dni oceana, preko katerega so se družine sešle in pričele novo življenje v novi zemlji.

ŽENA IN NJEN SVET - Družinski utripi ⁽⁹⁾

Jagode „materinskega venca“

Oktober je čas jagod. Rdeče, zrele, po ugodni ceni nas izzivajo naložene v trgovinah ali na cestnih stojnicah. „Daj, le za hip pomudi se!“ nam še posebno v oktobru šepetajo one druge jagode, ki odštevajo velike božje skrivnosti. Skrito in tiho čakajo, da izustimo: „Zdrava, Marija, milosti polna...!“ Skupaj z Marijo premišljujemo življenje Njenega Sina.

Oktober smo v Argentini praznovali materinski dan. Vsaka mama bi lahko splela poseben „materinski venec“ in vanj nanizala vesele, žalostne, častiljive in svetle trenutke svoje-ga materinstva.

Torej vam danes ponujamo tak „materinski rožni venec“. Takole se glasijo desetke:

Hvala, Marija, za otroka, ki je za našo družino božji blagoslov; ki je pomnožil srečo v naši družini; ki sem mu postala duhovna mati; ki je posvetil našo družino; ki ...

Prvo desetko ljubeče začenja **Marjeta Šabič Mavrič**:

„Marjanca je že od rojstva 'božji blagoslov' za našo družino. Čeprav mi je bilo zelo hudo v prvem trenutku, ko sem zvedela, da je 'drugačna' od ostalih osmih bratov, sem se kmalu zavedala, da je bila ta, tako dolgo zaželjena deklica nekaj posebnega za nas. Duševno je obogatila našo družino.“

V tistih prvih trenutkih mi je bil v veliko tolažbo in pomoč ljubi mož, ki je vedno imel zame pomirjevalne besede. Ko sem ga objokana vprašala: „Kaj sem slabega storila, da me Bog kaznuje s prizadeto deklico?“, mi je ljubeznivo in mirno odgovoril: „Zakaj raje ne rečeš: Kako nas Bog ljubi, da nam je podaril prizadeto deklico, da bomo nanjo skrbeli v krogu družine in ji nudili vse, kar je potrebno za njen razvoj in srečo.“

Ko je bila rojena, je bila najina največja skrb, kako jo bodo bratje sprejeli. Bo dobrodošla med njimi ali jo bodo puščali ob strani in se je sramovali? Priznati moram, da je bilo veliko veselje v hiši, ko sva jo pripeljala domov. Vsi so jo obkrožili in izkazali, da jo imajo radi. Sprejeta je bila tako, kakor vsak od prejšnjih novih članov. Vsi smo čutili, da je ta prizadeta deklica stopila v krog naše družine, da nas bo še bolj povezala z Bogom.

Veliko se je spremenilo med nami. Zdravi fantje so spoznali, kako je velik zaklad biti zdrav, čeprav nimaš vsega, kar bi si želel in, da je pravo veselje v medsebojni ljubezni med člani družine. Veliko smo se naučili in pridobili ob njej.

Prva leta smo veliko hodili okoli zdravnikov in v posebne šole, kjer so nas učili, kako moramo ravnati z njo, da se ji okrepijo mišice z različnimi vajami. Pri tem so vsi doma sodelovali, prav posebno pa očka. Kamor smo šli, smo jo vedno jemali s seboj, že od vsega začetka. Ko so starejši bratje dorasli in so zaradi dela šli iz doma po trgovskih opravkih, je tudi Marjanca šla z njimi in tako je veliko videla in se naučila.

Nimam občutka, da družba Marjanca diskriminira. Nasprotno, mislim, da je povsod dobro sprejeta in, da so nekateri še prav posebno dobri in prijazni do nje. Čeprav je hodila in še vedno hodi v posebno šolo za prizadete, poteka njeno življenje normalno med nami. Zelo rada je v družbi, posebno v Slovenskem domu, kjer se počuti kot doma.

Marjanca je res izredno bitje. Dobro ve, kdo jo ima rad in kdo se je boji (Ko so bili bratrance majhni so se je bali in mislili, da je bolezen nalez-

ljiva). Zelo je ljubezniva in ima veliko sočutje do tistih, ki trpijo ali so žalostni. Nikoli ne bom pozabila, kako me je večkrat milo božala po licih, ko so mi solze nehote prihajale v oči prvo leto po moževi smrti. Ona je bila takrat stara komaj šest let.“

Silvija Lovšin Filipič zaupno nadaljuje drugo desetko:

„Moje življenje se je spremenilo, ko sem zvedela, da sem noseča. Vesela sem bila a tudi v strahu, kako je to. Že pri prvem zdravniškem pregledu so ugotovili, da sta dvojčka. Moje veselje je bilo še večje in tudi skrbi. Po tridesetih tednih nosečnosti je Bog odločil, da bodo rojeni. V porodnišnici, med carskim rezom sem zvedela, da so trojčki, čeprav sta se na treh ultrazvočnih pregledih videla samo dva.“

Trije fantki, tako majhni so bili kot očetova dlan, tako neboljani, tehtali so komaj 1,200 kg. Petdeset dni so se naši otroci borili za življenje pod intenzivno nego v inkubatorju. Ko so končno dobili zdravniško dovoljenje, sva jih z možem odpeljala domov. Bila sva zelo vesela in tudi zaskrbljena, če bova zmogla. Prvi tedni so bili najbolj naporni. Pripravljali smo dvajset stekleničk mleka na dan in porabili približno štiristo plen na mesec. Imela sem veliko pomoč in podporo pri domačih.

Pred rojstvom sva izbrala dve imeni: Matjaž in Janez Pavel. Tretji se imenuje Jože v spomin na mojega očeta, ki bi bil vesel kar treh vnukov fantov, če bi živel.

V sorodstvu smo imeli dvojčke, trojčkov pa ni bilo. Dva sta si med seboj zelo fizično podobna, ker sta enojajčna dvojčka. Po značaju so zelo različni, vsak ima svoje lastnosti. Sedaj so stari osem let in obiskujejo tretji razred argentinske šole ter četrtega Rožmanove šole. Vsi trije so v istem razredu in nimam nobenih težav, kar se tiče vedenja in učenja. Vsak ima pa svoje prijatelje.

Letos se v družini pripravljamo na prejem Svetega obhajila. Veliko molimo in se pogovarjamo o tem dogodku.“

Tretjo desetko goreče moli **Pavla Tomažević Šenk**:

„Po sedmih letih zakona, ko je

bilo vse zaman, sva z možem skupaj odločila, da posvojiva otroka. V Argentini je posvojitev zelo kompliciran postopek. V mestu je nemogoče posvojiti, ker je treba veliko čakati. V provinci, kjer stanujemo, je še hujše. Zato sva prosila pomoč slovensko družino. Pisala sem pismo v notranjost države sodnici za zadeve mladoletnih. Po pošti sem takoj dobila odgovor, kako naj začneva s prošnjo za posvojitev.“

Hvala Bogu nama ni bilo treba dolgo čakati. Čez devet mesecev se je rodila Erika. Imela je štiriindvajset ur, ko sva z njo srečna in vesela prišla domov. Štiri leta kasneje sva zaprosila na istem sodišču. Tokrat je bilo več sitnosti s papirji. Prišla je na svet druga hčerka Mirjam. Zopet smo bili veseli in srečni vsi: sestra, starši in vsi domači.

Mamici in atu, ki želita posvojiti otroka, svetujem, naj se Bogu in Mariji priporočata za to odločitev. Naj kljub argentinski birokraciji ne odlašata tega velikega koraka v življenju, saj lahko veliko pomagata. Korajžno naprej!“

Poldka Krajnik Mavrič hvaležno prebira jagode četrte desetke:

„Kot otrok je bil Tomaž zelo živ in vedno s kakšnimi idejami v glavi. To me je skrbelo. Včasih sem bila v strahu, kaj bo iz njega. Potožila sem svaku Markotu, ki je bil duhovnik. Potolažil me je z besedami: „Ko bo odrasel, se bo spremenil.“ Molila sem v ta namen. Nisem si pa upala prositi, da bi postal duhovnik.“

Ko je bil malo večji, približno star deset let, je začel prositi strica, če mu prinese neposvečene hostije in se je začel igrati, da je duhovnik. Ko je končal ljudsko šolo, je šel v Lanús v zavod. Vzgoja g. Sodja je na njega zelo dobro vplivala in mislim, da ima on veliko zaslugo, da je dosegel ta poklic. Ko je končal srednjo šolo, mi je neko soboto, ko je prišel domov iz zavoda rekel: „Letos ne bom šel z vami v Bariloche.“ Začudila sem se in ga vprašala, zakaj. Naravnost mi je odgovoril: „Šel bom v bogoslovje.“ „Dobro premisli, ko se odločaš za ta poklic.“ V srcu sem čutila veliko veselje.

Oba z možem sva se večkrat spraševala, kako, da nama je Bog dal to veliko milost, srečo in veselje. Na dan nove maše sva bila zelo srečna in ponosna. Posebno me je pretreslo, ko me je sin prvič obhajal in rekel: „Mami, to je Kristusovo Telo“ in ravno tako očetu.

Kaj pa peta desetka? Vanjo naj vsaka mamica izlije svoje skrite želje, prošnje in zahvale. Zadnjo jagodo pa namenimo skupni prošnji:

„Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas matere!“

vbp

Upočasniti korak in spremeniti smer

Na olimpijskih igrah za invalide v Seattlu, znane tudi kot paraolimpijske igre, se je devet telesno in duševno prizadetih športnikov postavilo na štartu v vrsto za tek na sto metrov brez ovir.

Ob znaku so vsi začeli teči, ne ravno kot „izstreljeni“, vendar pa z željo, da bi dali vse od sebe, prispeli do cilja in prejeli nagrado. Razen fanta, ki se je spotaknil, padel na tla in se zakotalil, nato pa planil v jok.

Ko so ostali tekmovalci zaslišali jokanje, so upočasnili korak in se ozrli. Videli so fanta na tleh, se ustavili in se vrnili nazaj. Prav vsi!

Ena izmed deklet z Downovim sindromom se je sklonila k njemu, mu dala poljub in rekla: „Vse bo še v redu“. Vseh devet tekmovalcev je nato sklenilo roke in se skupaj sprehodilo do ciljne črte.

Vsi prisotni na stadionu so vstali in ni ga bilo očesa, ki se ne bi orosilo. Ploskanje je trajalo več minut in gledalci, ki so bili tisti dan na prireditvi, še danes pripovedujejo to zgodbo. Le zakaj?

Na dnu srca vsi vemo, da je bolj kot osebna zmaga pomembno pomagati

Vsi sveti in Vernih duš dan

V Sloveniji sta ta dva praznika združena z lepimi navadami. Že v starem veku so se tako Egipčani kakor Grki in Rimljani ob gotovih dnevih na različne načine spominjali svojih prednikov. Tudi Kelti na slovenskem ozemlju so jim posvečali lep spomin. Slovenci še sedaj lepo okrasimo grobove svojcev, katere nato obiskujejo sorodniki in znanci pokojnikov. Post in molitev rožnega venca ter pobožnost spremljajo te dneve.

Stara vera v Evropi pa je še danes, da se na večer 1. novembra vračajo duše iz vic, da obiščejo sorodnike in svoje in se ob zvonjenju zornic naslednjega dne vrnejo, rešene trpljenja. Mnogo lepih navad imamo Slovenci, kot na primer prižiganje luči, ki naj gorijo vso noč, na mizo postavimo blagoslovljeno vodo in kruh, itd. Na Brdih pa so še do nedavnega gospodarji med popoldanskim zvonjenjem za verne duše pokušali vino v kletih, češ, „da pijejo za verne duše“.

Splošna slovenska navada je bila, da so ob vseh svetih gospodinje pripravile posebno pecivo. To so bili posebni kruhki, ki so imeli po različnih krajih različna imena, kot so na primer prešice, vahtiči, kežeji, krajci, dušice, itd. Tudi sedaj je v mnogih domovih na ta dan na mizi potica. Za pripravo le-te smo zato poiskali recept.

IZ ZAPUŠČINE MIRE ECKER

SLOVENSKA POTICA

Sestavine

Testo: 30 gr kvasa, 2 jajci, 2 veliki žlici belega sirčka (namesto masla), sol, 150 gr sladkorja, 100 cl mlačnega mleka, lupina 1 limone in 1 pomaranče, 1 žlička vanilije in 500 gr, moke.

Nadev: 200 gr ovsenih kosmičev, 100 gr masla, 200 gr orehov, 200 gr belih rozin, oporto ali rum, 3 rebra čokolade, 250 gr sladkorja, lupina 1 limone, 2 žlički vanilije.

Priprava

Priprava testa: Iz navedenih sestavin pripravi testo, ki naj vzhaja. Vzhajane razvaljaj in ga namaži z nadevom. Nato testo tesno zvij v podolgovato „kačo“ in g položi v dobro namaščen obod za potico. Naj ponovno vzhaja. Po-maži z raztepenim jajcem in peči v srednje vroči pečici (ca 180° C) približno 50 minut.

Pečeno potico potresi s sladkorjem.

Priprava nadeva: Ovsene kosmiče prepraži na maslu, dodaj vse ostale sestavine. Rozine naj bodo namočene v rumu. Če je nadev pregost, dodaj še malo ruma.

POTICA ESLOVENA

Ingredientes

Para la masa: 30 gr. de levadura, 2 huevos, 2 cucharadas colmadas de queso blanco (en lugar de manteca), sal, 150 grs de azúcar, 100 cc de leche tibia, ralladura de cáscara de 1 limón y 1 naranja, 1 cucharita de esencia de vainilla y 500 grs de harina.

Para el relleno: 200 grs de avena arrollada fina, 100 grs de manteca, 200 grs de nueces picadas, 200 grs de pasas rubias, oporto o rum, 3 barritas de chocolate, 250 grs de azúcar, ralladura de 1 limón y 2 cucharitas de esencia de vainilla.

Procedimiento

Para la masa: Con los ingredientes de la masa hacer un bollo y dejarlo leudar. Luego extender la masa y distribuir el relleno en foma pareja y arrollarla en forma de caracol. Colocar sobre un molde de paredes altas y enmantecado. Dejar que vuelva a leudar al doble de su volumen. Pintar con huevo y hornear a temperatura moderada (180° C) alrededor de 50 minutos. Espolvorear la superficie con azúcar impalpable.

Para el relleno: En una sartén y a fuego bajo derretir la manteca y tostar la avena; luego añadir el resto de los ingredientes. Si el relleno resulta muy espeso agregar un chorrito de rum.

MLD

drugim do zmage, čeprav to pomeni upočasniti korak in spremeniti smer.

„Želim si, da bi tudi mi bili sposobni upočasniti korak ali pa spremeniti smer in tako pomagati bližnjemu, ki je padel in potrebuje našo pomoč, da lahko nadaljuje svojo pot“.

N.A. v si.catholic.net

NOVICE IZ SLOVENIJE

100-LETNICA DR. RAJKA LOŽARJA

V veliki dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) je bilo dvodnevno znanstveno srečanje ob 100-letnici rojstva dr. Rajka Ložarja (1904-1985), mnogostranskega znanstvenika in strokovnjaka na področju humanističnih zgodovinskih ved. Na simpoziju, ki ga je priredil Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, je okoli 20 referentov Ložarja osvetlilo v petih tematskih sklopih: skozi njegovo življenje in delo ter v povezavi z arheologijo, umetnostno zgodovino, literaturo in jezikom ter etnologijo.

DOBER NAPIS!

Na pobudo spominskega odbora Dekanije Stari trg so po sveti maši ob 15. uri na cerkvi sv. Elizabete v Slovenj Gradcu odkrili spominsko ploščo "žrtvam vojne in revolucije". Gre za spomin na domačine, za katere so partizani med in po drugi svetovni vojni menili, da delujejo proti partizanskim bojem.

NAGRADO DIRIGENTKI

Mariborska dirigentka Karmina Šilec, umetniška voditeljica deklisnega zbora Carmina Slovenica, je prejela priznano mednarodno nagrado za zborovodstvo "Robert Edler". "Karmina Šilec z umetniškimi in pedagoškimi dosežki dosega najvišjo raven kreativnega dela z mladimi in se ji priznava pomembna vloga in močan vpliv na razvoj svetovnega zborovskega gibanja," so zapisali v utemeljitvi nagrade. Nagrado so lavreatki slovesno izročili 26. oktobra v Edlerjevem rojstnem mestu Heilbronn, severno od Stuttgarta. Že dan zatem pa se je zborovodkinja s svojimi pevkami podala na gostovanje na mednarodni festival Polyfolia International Showcase 2004 v kraj Saint-Lo v Franciji.

TUBERKULOZA V LJUBLJANI

V ljubljanskem živalskem vrtu je zaradi goveje tuberkuloze 16. septembra poginil samec enogrbe kamele, so sporočili iz ZOO Ljubljana. Zaradi nevarnosti okužbe še drugih živali, ki so živele v bližini ograde okuženega samca, je veterinarska inšpekcija usmrtila družico samca enogrbe kamele in šest ameriških bizonov, ki so pozitivno reagirali na test. - Goveja tuberkuloza za ljudi ni nevarna.

MERJENJE PO TELEFONU

Kranjska družba Iskraemeco je s finsko družbo TeliaSonera Finland, ki posluje v okviru največjega skandinavskega telekomunikacijskega koncerna TeliaSonera, podpisala pogodbo o sodelovanju na področju daljinskega merjenja električne energije prek mobilnih telefonov. Iskraemeco bo finskemu operaterju dobavljal števce porabe električne energije z GSM modemom, ki jih bo ta sprva namestil odjemalcem največje švedske elektrodistribucije Vattenfall na Finskem, storitev pa pozneje ponudil tudi drugim elektrodistribucijam v njegovem mobilnem omrežju.

PO SVETU

VOLITVE PO BELORUS-KO

Beloruski predsednik Aleksander Lukašenko si je z referendumom zagotovil še tretji predsedniški mandat. Od skupaj sedmih milijonov volilnih upravičencev jih je 77,3 odstotkov podprlo spremembo ustave, ki je doslej predsedniku omogočala le dva zaporedna mandata. Opazovalci Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) so pred tem sporočili, da referendum in parlamentarne volitve v Belorusiji niso izpolnili demokratičnih standardov. Kot problematično so izpostavili predvsem izključitev številnih kandidatov s parlamentarnih volitev, policijske preiskave sedežev političnih strank in močno pristranskost državnih medijev. - Rusija pa je izrazila zadovoljstvo nad izvedbo referenduma in volitev, pri čemer je poudarila, da njeni opazovalci niso zabeležili nobenih nepravilnosti.

VIZUM NI ZA VSE

Evropska zveza in ZDA niso dosegle napredka v

pogovorih o razširitvi ameriškega seznama držav, katerih državljani za vstop v ZDA ne potrebujejo vizuma, na vse članice EZ. Na tem seznamu so vse stare članice zveze razen Grčije, od novih pa le Slovenija.

POŽAR V NEBOTIČNIKU

Velik požar je opustošil najvišji nebotičnik v Venezueli. Najmanj 18 od skupaj 56 nadstropij poslovne stavbe 'Torre Este' v kompleksu 'Parque Central' v Caracasu je bilo zaradi plamenov v požaru popolnoma uničenih. To pot požar ni bil plod terorističnih akcij.

TARČE SO ČLOVEKOLJUBNI LJUDJE

V Bagdadu je bila ugrabljena direktorica človekoljubne organizacije CARE International v Iraku. Odgovornost za ugrabitev Margaret Hasan, ki ima irsko in iraško državljanstvo, je prevzela neka iraška oborožena skupina. Zaradi tega je mednarodna humanitarna agencija CARE International začasno prekinila dejavnosti v Iraku.

PISALI SMO PRED 50 LETI

„JANEZ, KRANJSKI JANEZ“

Na te besede sem se spomnil, ko so v zadnjih dneh skoraj vsi časopisi Buenos Airesa objavili, da se bo v Tucumanu vršila medprovincijska tekma za državno prvenstvo v odbojki. Na sliki zastopnikov za mesto Buenos Aires, ki so jo časopisi priobčili, sem zagledal tudi znan obraz, katerega sem že prej nekajkrat videl v raznih športnih revijah (Mundo Deportivo, River Plate). Tudi ta obraz je znak naše delavnosti in zmožnosti ter naših uspehov; je dokaz našega uveljavljanja na vseh različnih področjih, ki pa vsa služijo in teže k enemu skupnemu cilju: oznanjevanje naših slovenskih zmožnosti na vseh popriščih.

Mislim na JANEZA KNAPA: v torek dne 12. oktobra se je odpeljal v Tucumán, da sodeluje pri odbojkaškem državnem prvenstvu. Izmed najboljših v tej panogi je bil izbran tudi on, Slovenec, da skupno z ostalimi zastopa argentinsko prestolnico - Buenos Aires, in ji pomaga priboriti zmago. Mi vemo, da je v tem milijonskem mestu mnogo dobrih športnikov, zato je dejstvo, da je bil izbran tudi naš rojak Knap, gotovo veliko priznanje.

Š.A.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

NOVO DOSPELE DRUŽINE: 28. septembra 1954 je z ladjo ANDREA C prispela v Buenos Aires družina g. Jerneja Šerjaka, c. Sayos 5915, Capital, in sicer žena g. Zorka Šerjak, roj. Bergant, in sinova Peter in Primož. Prišli so iz Ljubljane.

Dne 19. oktobra 1954 pa so z ladjo ANA C prispeli: Družina g. Antona Finka, c. Podesta 490, Ciudadela in sicer: gospa Julijana Fink, roj. Petkovšek in sinko Anton. Prišla sta z Vrhniko pri Ljubljani, družina g. Ivana Hostarja, Avda. Uriburu 640, Bella Vista: gospa Marija Hostar, roj. Šinkovec z otroki: Ano, Jožico in Ivanom. Prišli so iz Dobruške vasi pri Škocjanu pri Novem mestu; hčerka g. Ludvika Kržiča, c. San Martin 478, Martin Coronado, t.j. Julka Kržič z nečakom Milanom Kržič. Prišla sta iz Maribora.

OSEBNE NOVICE

Poroka: V četrtek 14. oktobra t. l. sta stopila pred oltar v župni cerkvi v Floridi g. Božo Eiletz in gđ. Marija Brajdih. Mladi par je poročil direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini g. A. Orehar, za priči sta mu pa bila gg. Zorko Simčič in Dušan Kratner.

SLOVENSKA PRISTAVA

Slovenska Pristava v Moronu ni še urejena. Mnogo še manjka, da bi mogla koristiti vsem našim rojakom. Fantje in dekleta nimajo še urejenega športnega prostora in športnih naprav; manjka še otroško igrišče, da bi se ob nedeljah tudi naši najmlajši mogli po svoje zabavati; tudi gostinski obrat bi bilo treba še v marsičem izpopolniti. Ves prostor je treba še ograditi, narediti glavna vrata itd. itd.

Veliko je na Pristavi že na novo narejenega in preurejenega. To je stalo mnogo denarja in še je ostalo precej dolga. Na pol pota pa ne smemo obstati. Začeto delo moramo z uspehom nadaljevati.

Prosimo zato in vabimo vse slovenske rojake, da nam pomagajo in da sodelujejo pri dograditvi in ureditvi slovenske pristave v Moronu. Ponovno vabimo na podpisovanje in plačevanje deležev. Vsaka delnica stane \$ 200.- **Ni pa treba sedaj tega zneska plačati naenkrat v celoti, ampak v majhnih mesečnih obrokih od 5 do 20 pesov.** Upamo, da bomo na tak način odplačevanja deležev za sodelovanje mogli pridobiti še mnogo naših rojakov, da bomo mogli Pristavo v Moronu tako urediti, da bo dobila za vse privlačno lice in da bo vsem mogla nuditi prijeten oddih in razvedrilo.

Društvo Slovencev
Svobodna Slovenija, št. 41.21. oktobra 1954

ESLOVENIA, MI TIERRA

Los guardianes del pueblo

Podían actuar solamente en su terruño. No podían tener un mando común. En la mayoría de los casos se formaban en conexión con la Legión eslovena, de la que recibían ayuda. Los miembros de estas milicias eran, por lo general, hombres y muchachos que iban a sus respectivos puestos de trabajo durante el día. Por las noches se reunían y velaban por la seguridad del pueblo ante los posibles ataques de los partisanos.

El mando se le asignaba a la persona más instruida del pueblo, a algún estudiante o a alguien de la Legión eslovena. Los comunistas empezaron a denominarlos „guardias blancas“, tomando como referencia la revolución rusa.

Los párrocos y los capellanes fueron los que tomaron la iniciativa, siendo los más instruidos. Eran los intermediarios entre los italianos y la gente del pueblo, pero jamás tuvieron el mando.

Las guardias se extendieron por toda la región de Notranjska y Dolenjska. Los jefes hacían un juramento secreto de fidelidad al rey Pedro II.

Como no podían conectarse con la gente de otros lugares y no tenían un mando común, su accionar aparecía bastante limitado.

Mencionemos algunos lugares en los que desarrollaron su labor de protección: St. Jošt, Rovte, Hotedriča, Semič, Metlika, Devica Marija v Polju, Velike Lašče, Dobropolje, Stična, Primskovo, Žužemberk, Borovnica, Trebnje, Begunje pri Cerknici, Grahovo, Velike Bloke, Loški potok, Stari Trg, Pudob, Planina, Rakitna, Preserje, Vnanje Gorice, Struge, Sodražica, Ribnica, Ambrus, Dobrnič, St. Rupert, Mokronog, Otočec, Črnomelj, Dragatuš, Orlje, Sv. Urh, Dobrova, Polhov Gradec, Horjul, Vrhniko, Sv. Trije Kralji. A fines de 1942 había alrededor de 5000 hombres alistados en las filas de los guardianes del pueblo.

Enseguida el Frente de liberación empezó a actuar en su contra. Los que incorporaban gente recibieron amenazas de muerte. El que estuviera armado pasaba, automáticamente, a estar fuera de la ley y cualquier partisano tenía el derecho de darle muerte en el acto.

De este modo se desató una especie de guerra civil.

OŠEBNE NOVICE

Poroka

V soboto, 23. oktobra sta se v slovenski cerkvi Marije Pomagaj poročila Irena Oblak in Ivan Kristijan Vivod. Za priče so bili Feliks Oblak in Marija Draksler Oblak ter prof. Avgust Vivod in Marjana Hribar Vivod; poročil je p. dr. Alojzij Kukovica DJ. **Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!**

SLOVENC V ŠPORT

MEMORIAL BOGDANA NORČIČA

Na novi smučarski skakalnici Šmarjetna gora, ki ima kritično točko na 100 m, se je odvijalo tekmovanje za Pokal Cockta, ki pa je bila istočasno tudi spominska tekma prvega memoriala Bogdana Norčiča, kateremu je bila ta tekma tudi posvečena. V absolutni konkurenci, skupaj je nastopilo 89 tekmovalcev, je slavil Primož Peterka (SK Triglav) s skokoma, dolgima 100 in 110 m, drugi je bil Rok Benkovič (SSK Mengeš/95 in 107 m), tretji Peter Žonta (ŠD Dolomiti/96 in 105 m).

ZMAGALA NA MARATONU!

Helena Javornik je zmagala na maratonu v Amsterdamu. S časom 2:27,32 je izboljšala svoj prejšnji slovenski rekord (2:28,13), ki ga je dosegla 27. aprila 2003 v Hamburgu, ter krepko prehitela tudi drugouvrščeno Kenjiko Emily Kimuriajo (2:29,45).

MLADI (ŠE) BREZ ZMAGE

V Velenju in Kidričevem so se začele kvalifikacije tretje skupine za evropsko prvenstvo nogometašev do 19 let. Slovenska izbrana vrsta je v prvem obračunu izgubila z Nemčijo z 0:3 (0:1), v drugem pa s Srbijo in Črno goro z 2:4 (1:2). Edina strelca za Slovenijo sta bila Birska in Pahor.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentín B. Debeljak / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar

Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so še: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Milena Jerebič Ahčin, Marjanka Lenarčič Dobovšek, Franci Jarc, Marjan Šušteršič, Vera Breznikar Podržaj. Mediji: STA.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čke, ne osebnne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad
Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

Letalske karte,

rezerva

hotelov,

najem avtomobilov in izleti po svetu

H. Yrigoyen 2742 - San Justo

Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpaci.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires, Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Laval 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfnat.com.ar

dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

26. oktobra 2004

1 EVRO 239,81 SIT

1 U\$S dolar 187,42 SIT

REŠITEV KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. ta; 2. ponoči; 10. KZ; 12. res; 13. napake; 14. brv; 16. Sarajevo; 18. dote; 19. ED; 21. ta; 22. kraljevič; 24. lov; 26. se; 28. adio; 29. Ana; 30. obletnica; 33. ne; 35. en; 36. vrag; 37. ati; 38. Sara; 40. enk; 41. okajen; 43. oko; 45. Ca; 46. obokan; 47. usoda.

NAVPIČNO: 2. ar; 3. kes; 4. osat; 5. pajk; 6. operacija; 7. navada; 8. okoli; 9. ca; 10. krtine; 11. zvečano; 13. na; 14. bova; 15. Celovec; 17. rast; 18. Re; 20. Dobrna; 23. Jona; 25. vlak; 27. enako; 31. EG; 32. itak; 34. Eros; 38. Sn; 39. ako; 41. Ob; 42. en; 44. od.

OBVESTILA

SOBOTA, 30. oktobra:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

Večer nogometne ekipe ZS v Našem domu v San Justo.

NEDELJA, 31. oktobra:
Predstavitve knjige Mirka Vasleta o slovenski literaturi, ob 10. v Našem domu v San Justo.

Srečanje molilk in molilcev Živega rožnega venca, ob 15.30 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

Malgaški asado v Slovenski vasi.

SOBOTA, 6. novembra:
Deseta obletnica Folklorne skupine Maribor, v Slovenskem domu v Carapachayu ob 20.30. uri.

NEDELJA, 7. novembra:
Zvezni mladinski dan, s celodnevno prireditvijo na Pristavi.

ČETRTEK, 11. novembra:
Občni zbor Zveze slovenskih mater in žena, ob 16. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 13. novembra:
Zaključna maša Srednješolskega tečaja RMB v Slovenski hiši.

Hrvaška pritiska k arbitraži

V Sloveniji zadnje čase prevladuje vtis, da v zadnjih tednih Hrvaška očitno izvaja pritisk za doseg arbitraže kot načina za rešitev spora o meji med državama. To je pred dnevi ugotavljala tudi Slovenska ljudska stranka, Vodstvo SLS meni, da ob tem pa načrtno in sistematično povzročajo incidente v Piranskem zalivu s svojimi ribiškimi ali policijskimi čolni.

„Ribolov v nesporno slovenskih teritorialnih vodah, in to celo s prepovedanimi metodami,“ za SLS predstavlja „enostransko utrjevanje hrvaške pozicije v pripravi na morebitno arbitražo. Odnos slovenskih oblasti do te problematike, vključno z izpostavljanjem sporazuma Drnovšek-Račan kot možnega izhodišča za arbitražo, je za SLS nesprejemljiv, za Slovenijo pa škodljiv,“ v posebnem sporočilu za javnost poudarja stranka.

SLS vztraja, da so celovit

Piranski zaliv, prost dostop na odprto morje in slovenska jurisdikcija na celotnem ozemlju katastrske občine Sečovlje, ki obsega tudi zasele Mlini, Škrile, Bužin in Škudelin, osnova za kakršnakoli dvostranska dogovarjanja. Do tega ima Slovenija vso zgodovinsko, mednarodnopravno in moralno pravico. V interesu Slovenije je, da so slovenski predstavniki celovito obveščeni o vseh teh dejstvih in da jih tudi dosledno zastopajo, je prepričana SLS.

Stranka v sporočilu še pozdravlja sklepe državnega sveta, da naj nova vlada reševanje problema odnosov s Hrvaško uvrsti med svoje prednostne naloge ter da takoj pristopi k premestitvi objekta mejne kontrolne točke Sečovlje na nesporno območje in ugotovi, kako se izvaja celotna jurisdikcija na območju.

Slovenija v Evropski Uniji

V sklopu seminarja „Europa Central en la Unión Europea“ (Srednja Evropa v Evropski Uniji) bo o Sloveniji v tej povezavi govoril veleposlanik RS v Buenos Airesu, mag. Bojan Grobovšek. Predavanje bo v sredo, 3. novembra ob 19. uri v Museo Roca, Vicente López 2220, Capital Federal. Ciklus predavanj organizirajo Fakulteta za družbene vede državne univerze Buenos Aires (UBA), Center visokih študijev za srednjo in vzhodno Evropo in omenjeni Museo Roca. Vstop je prost. Dodatne informacije na telefonu 4803-2798.

Astronomi odkrili nove planete

V zadnjih tednih so astronomi odkrili kar štiri nove planete, podrobnosti o enem od teh odkritij naj bi sporočila vesoljska agencija NASA. Odkritja novih eksoplanetov - to so planeti, ki krožijo okoli drugih zvezd zunaj našega sončnega sistema - so v zadnjih dneh sicer objavile tri ekipe iz ZDA in Evrope.

NASA naj bi sicer po navedbah AP predstavila podrobnosti o novi skupini eksoplanetov, ki jo je odkrila ena od obeh ameriških ekip pod vodstvom astronoma Geoffreya Marcyja z

univerze California-Berkeley.

Nobenega od teh novo odkritih nebesnih teles ni mogoče zamenjati za Zemljo ali njeno dvojčico, se pa zdi, da so nekatera občutno manjša in bolj čvrsta (bolj podobna Zemlji in Marsu) od velikanskih plinastih eksoplanetov, ki so jih identificirali v preteklosti.

Najmanj dve od na novo odkritih nebesnih teles sta verjetno po obsegu primerljivi s srednje velikimi planeti našega Sončnega sistema, kot sta Neptun in Uran, ki imata približno 14-krat večjo maso od Zemlje. Sliši se veliko, vendar so doslej odkriti eksoplaneti po velikosti bližje Jupitru, katerega masa pa je kar 318-krat večja od Zemljine.

„Super Zemlja“ je ime, ki ga evropska ekipa uporablja za doslej najmanjši odkriti planet zunaj našega Osončja, odkrit junija letos. Ta planet je sicer po dimenzijah bližje Neptunu ali Uranu. „Super Zemlja“ kroži med zvezdo in drugim, večjim planetom, ki je bolj podoben Jupitru.

Strokovnjaki pa so mnenja, da ni več daleč čas, ko bodo astronomi odkrili planete, ki so Zemlji podobni tako po velikosti kot po drugih značilnostih - morda celo primerni za živ-

„Zgradili so prihodnost“

52. ZVEZNI MLADINSKI DAN

7. novembra na Pristavi

08,00: začetek tekmovalij
11,15: dviganje zastav
11,30: sveta maša
13,00: kosilo
19,30: kulturni program
Prosta zabava ob zvokih EQE in DJ

Mladi in ne tako mladi lepo vabljeni!

Prijave za kosilo Ivan Klemenčič: 4489-1296 in Cecilija Kocmur: 4623-6615

10. obletnica Folklorne skupine „Maribor“

Plesi — okusna hrana in pijača — dobra volja — možnost nakupa plošč in spominčkov - prijetna družba presenečenja in še kaj...

- Predstavili se bodo F. S. Maribor in tudi druge skupine.
- Po programu, ples. Sodelujeta „Slovenski Instrumentalni Ansambel“ in orkester „Štirje fantje špilajo“.

Sobota 6. novembra ob 20.30 uri
v Slovenskem domu v Carapachayu.

Vstop prost.

Prireditve bo ob vsakem vremenu.

Slovenska kulturna akcija dr. Janez Zorec

bo imel ob svojem obisku v Argentini predavanje
ISKANJE DRUGIH OSONČIJ

v soboto, 30. oktobra ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše

Vabljeni!

Pisma bralcev

Haedo, 19. oktobra 2004
Spoštovani g. urednik!

Ko sem bral, da je v Sloveniji na 100 rojstev 58 splavov, sem se v resnici začudil. Zakaj? Zato, ker se toliko govori in piše o napredku Slovenije na najrazličnejših področjih. V navedeni statistiki pa opazam skrajno zaostalost.

Toda prosim za pravilno razumevanje. Ne zanima me tokrat, če je splav npr. dober ali slab. Denimo, da bi za večino Slovencev ne bil npr. zlo. Toda ali je res s kakršnegakoli vidika

najprimernejši način preprečevanja rojstev?

Velika večina zdravnikov, psihiatrov in psihologov bi mi pritrdila, da ni. Zelo verjetno bi poudarjali ravno nasprotno: da je najslabši način!

Zakaj ga torej tako množično uporabljajo v Sloveniji?

Glavni vzrok bo gotovo v tem, ker je splav dovoljen in, če ne popolnoma zastoj, vsaj zelo poceni. Na to pa naši sorodniki v domovini veliko dajo!

Zakaj bi zapravljali za profilaktike, tim. diu ali za razne praške? Zakaj bi si s tem delno zmanjševal užitek - na katerega, kaže, nekateri dajo kar preveč - če pa lahko kakršenkoli nehoteni učinek rešim s kratkim obiskom v katerokoli bolnišnico? Poleg tega je to tudi bolj zadeva ženske, ne pa moških - in ti imajo v Sloveniji še vedno precej po vsem civiliziranjem svetu zastarelih in odpravljenih privilegijev!

Toda pri tolikih pametnih in dobro poučenih ženskah, kot jih ima Slovenija, si ne morem zamišljati, kako da ne upoštevajo dokazane verjetnosti splošno-

zdravniških, predvsem ginekoloških, pa tudi psiholoških, psihosocialnih in drugih zlih posledic splava. Mislim, da ni treba navajati nobenih svetovnih statistik.

Sicer pa: v primerjavi, koliko stane državo tolikšno število splavov in koliko bi jo stalo, če bi zainteresiranim dala na razpolago druga sredstva, bi bila druga možnost nedvomno cenejša, prav gotovo pa ne tako škodljiva za telesno in duševno zdravje tistih oseb, ki se podvržejo odpravi plodu.

S tem ne zagovarjam po Cerkvu nedovoljenih sredstev. Mislim samo na tiste, ki jim cerkveni nauk ni mar. Toda tudi katoličan mora biti toliko dosleden v svojih načelih, da prizna manjše zlo za vsa preprečevalna sredstva zanositve kakor za splav!

Zaključki, do katerih prihajam, niso torej kdovekaj laskavi ali pohvalni za večino Slovencev obeh spolov. Nasprotno! Če se ne motim, v tem postavljajo Slovenijo med najmanj razvite in kulturno zaostale narode. Do kdaj še?

Vljudo pozdravljam,
Jože Rant
rantja@ciudad.com.ar